

T.C.

YARGITAY

17. HUKUK DAİRESİ

E. 2014/1043

K. 2015/7948

T. 28.5.2015

• **MADDİ VE MANEVİ TAZMİNAT DAVASI (Davacıların Kazada Hayatını Kaybeden Araç Sürücüsünün Desteğinden Yoksun Kalıp Kalmadıkları Değerlendirilerek Destekten Yoksun Kaldıklarının Kabulü Halinde Davalı Sigorta Şirketi Karşısında Üçüncü Kişi Olarak Tazminat Talebinde Bulunabilecekleri Kabul Edilerek Karar Verilmesi Gerektiği)**

• **DESTEKTEN YOKSUN KALMA TAZMİNATI (Davacıların Ölenin Salt Mirasçısı Sıfatıyla Değil Destekten Yoksun Kalan Üçüncü Kişi Sıfatıyla Dava Açtığı - Ölüm Sebebiyle Doğrudan Davacılar Üzerinde Doğan Destekten Yoksunluk Zararının Oluşumundaki Kusurun Davacılara Yansıtılmayacağı)**

• **TRAFİK KAZASI (Sebebiyle Maddi ve Manevi Tazminat İstemi - Destekten Yoksun Kaldıklarının Kabulü Halinde Davalı Sigorta Şirketi Karşısında Üçüncü Kişi Olarak Tazminat Talebinde Bulunabilecekleri Kabul Edilerek Karar Verilmesi Gerektiği)**

• **ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI (Davalı Sigorta Şirketi İşletenin Üçüncü Kişilere Verdiği Zararları Teminat Altına Aldığına Olayda İşleten veya Sürücü Tam Kusurlu Olsalar Bile Destekten Yoksun Kalan Davacılar da Zarar Gören Üçüncü Kişi Konumunda Bulduğundan Davalı Sigorta Şirketinin Sorumlu Olacağına Karar Vermek Gerektiği)**

2918/m.[85/1,91/1](#)

ÖZET : Dava, trafik kazası sebebiyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Davacıların uğradıkları zarara bağlı olarak talep ettikleri hak, salt miras yoluyla geçen bir hak olmayıp, bilimsel ve yargısal içtihatlarda kabul edildiği üzere destekten yoksun kalanın şahsında doğrudan doğruya doğan, asli ve bağımsız bir talep hakkıdır. Davacıların ölenin salt mirasçısı sıfatıyla değil, destekten yoksun kalan üçüncü kişi sıfatıyla dava açtıklarına, ölüm sebebiyle doğrudan davacılar üzerinde doğan destekten yoksunluk zararının oluşumundaki kusurun davacılara yansıtılmayacağına, dolayısıyla araç sürücüsünün veya işletenin tam kusurlu olmaları halinde, desteğinden yoksun kalan davacıları etkilemeyeceğine, 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'na göre, **aracın zorunlu mali sorumluluk sigortacısı davalı sigorta şirketi, işletenin üçüncü kişilere verdiği zararları teminat altına aldığına ve olayda işleten veya sürücü tam kusurlu olsalar bile, destekten yoksun kalan davacılar da zarar gören üçüncü kişi konumunda bulunduğundan, davalı sigorta şirketinin sorumlu olacağına karar vermek gerekir.** O halde mahkemece, davacıların kazada hayatını kaybeden araç sürücüsünün desteğinden yoksun kalıp kalmadıkları değerlendirilerek, destekten yoksun kaldıklarının kabulü halinde davalı sigorta şirketi karşısında üçüncü kişi olarak tazminat talebinde bulunabilecekleri kabul edilerek karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

DAVA : Taraflar arasındaki tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacılar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

KARAR : Davacılar vekili, davalının zorunlu mali mesuliyet sigortacısı olduğu ve müvekkillerinin desteği H. A.'nın sürücüsü olduğu aracın karıştığı trafik kazasında müvekkillerinin desteğinin hayatını kaybettiğini ileri sürerek, toplam 6.500,00 TL destekten yoksun kalma tazminatının 21.9.2006 kaza tarihinden işleyecek avans faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma ve toplanan delillere göre davacıların desteğinin %100 kusurlu olduğu, davalı sigorta şirketinin sorumlu tutulamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; hüküm, davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, trafik kazası sebebiyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 91/1. maddesinde, “İşletenlerin, bu kanunun 85/1 maddesine göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur”, 85/1 maddesinde, “Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar.”; 85 /son maddesinde ise, “işleten ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur.” hükümlerine yer verilmiş, Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının A-1. maddesinde de, “Sigortacı bu poliçede tanımlanan motorlu aracın işletilmesi sırasında bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına sebebiyet vermesinden dolayı 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na göre işletene düşen hukuki sorumluluğu, zorunlu sigorta limitlerine kadar temin eder” şeklinde ifade edilmiştir.

Yukarıda açıklanan madde hükümlerinden, Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası'nın; motorlu bir aracın karayolunda işletilmesi sırasında, bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına neden olması halinde, o aracı işletenin zarara uğrayan üçüncü kişilere karşı olan sorumluluğunu belli limitler dahilinde karşılamayı amaçlayan ve yasaca yapılması zorunlu kılınan bir zarar sigortası türü olduğu anlaşılmaktadır.

Motorlu araçların işletilme tehlikesine karşı, zarar gören 3. şahısları korumak amacıyla getirilmiş olan bu düzenlemeyle öngörülen sorumluluğun bir kusur sorumluluğu olmayıp, sebep sorumluluğu olduğu, böylece araç işletenin sorumluluğunun sebep sorumluluğunun 2. türü olan tehlike sorumluluğuna dair bulunduğu öğretide ve yargısal içtihatlarla kabul edilmektedir. (Fikret Eren, Borçlar Hukuku, 9. Bası, s. 631 vd.; A. Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku, Genişletilmiş 10. Baskı, s. 264 vd).

Kanun koyucu, 2918 Sayılı K.T.K.nun 91. maddesiyle de; işletenin Aynı Kanununun 85. maddesinin 1. fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası (Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası) yaptırmaya zorunluluğunu getirmiştir.

Hemen belirtmelidir ki, işletenin sorumluluğu hukuki nitelikçe tehlike sorumluluğuna dair bulunmakla, işletenin hukuki sorumluluğunu üstlenen zorunlu sigortacının 91. maddede düzenlenen sorumluluğu da bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Öyle ise, hem işleten hem de sigortacının sorumluluğu, hukuki niteliği itibariyle tehlike sorumluluğuna dair bulunduğundan, uyuşmazlığın bu çerçevede ele alınıp, çözümlenmesi gerekmektedir.

Karayolları Trafik Kanununda zorunlu trafik sigortasına dair olarak, sorumluluğun kapsamı yanında, bu kapsam dışında kalan haller de açıkça düzenlenmiştir.

2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun “Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Dışında Kalan Hususlar” başlıklı 92. maddesinde:

“Aşağıdaki hususlar, zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dışındadırlar.

a-) İşletenin; bu Kanun uyarınca eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yöneltebileceği talepler,

b-) İşletenin; eşinin, usul ve fîruunun, kendisine evlat edinme ilişkisiyle bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar sebebiyle ileri sürebilecekleri talepler,

c-) İşletenin; bu Kanun uyarınca sorumlu tutulmadığı şeye gelen zararlara dair talepler,

d-) Bu Kanunun 105. maddesinin 3. fıkrasına göre zorunlu mali sorumluluk sigortasının teminatı altında yapılacak motorlu araç yarışlarındaki veya yarış denemelerindeki kazalardan doğan talepler,

e-) Motorlu araçta taşınan eşyanın uğrayacağı zararlar,

f-) Manevi tazminata dair talepler.”

hükümü ile, zorunlu trafik sigortacısının hangi zararlardan sorumlu olmadığı düzenleme altına alınmış; burada örneksene yoluna gidilmeyip; tek tek ve tahdidi olarak sorumlu olunmayan haller sıralanmıştır.

Bu noktada üzerinde durulması gereken hususlardan birisi, 2018 Sayılı K.T.K.'nun [92/b](#) maddesinde yer alan “İşletenin; eşinin, usul ve fûruunun, kendisine evlat edinme ilişkisiyle bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar sebebiyle ileri sürebilecekleri taleplerin zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dışında olduğuna” dair hükümdür.

Bu hükümle kanun koyucu; tehlike sorumlusu zorunlu mali sorumluluk sigortacısının sorumluluğu kapsamından sadece, tehlike sorumlusu olan işletenin eşinin, usul ve fûruunun, kendisine evlat edinme ilişkisiyle bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararları çıkarmıştır.

Şu haliyle, anılan kişilerin mallarına gelen zararlar dışında kalan ölüm ve yaralanmaya dair cismani zararlar ise sigortacının sorumluluğu kapsamında bırakılmış, böylece tehlike sorumlusunun yakınlarının dahi belirtilen anlamda sigorta kapsamında olduğu benimsenmiştir.

Durum bu olunca, işletenin; eşinin, usul ve fûruunun, kendisine evlat edinme ilişkisiyle bağlı olanların ve birlikte yaşadığı kardeşlerinin ölüm veya yaralanmaları halinde bundan kaynaklanan zararlarının zorunlu sigorta kapsamında olduğu kabul edilmelidir.

Araç sürücüsünün veya yakınlarının talepleri ise 92. madde kapsamında yer almamakla birlikte, sigortacının sorumluluğu kapsamında kabul edilmiştir.

Nitekim, [H.G.K.nun 15.6.2011 gün ve 2011/17-142 E](#), 2011/411 K sayılı ilamında, mali sorumluluk sigortasıyla sigortalı araç sürücüsünün mirasçılarının açtığı destekten yoksun kalma tazminatı davasında da, Kanunun kapsam dışılığı düzenleyen 92. maddesinde, araç şoförünün desteğinden yoksun kalanların isteyebileceği tazminatların kapsam dışı olduğuna dair bir düzenlemeye yer verilmediği ve sürücünün desteğinden yoksun kalanların üçüncü kişi olduğu kabul edilerek zorunlu mali sorumluluk sigortacısından tazminat talep edebilecekleri kabul edilmiştir.

Destekten yoksun kalma tazminatı, B.K.'nun 45/II. maddesinde düzenlenmiş olup; "Ölüm neticesi olarak diğer kimseler müteveffanın yardımından mahrum kaldıkları takdirde onların bu zararını da tazmin etmek lazım gelir." şeklinde hükme bağlanmıştır.

Görülmektedir ki, destekten yoksun kalma tazminatının konusu, desteğin yitirilmesi sebebiyle yoksun kalınan zarardır. Buradaki amaç, destekten yoksun kalanların desteğin ölümünden önceki yaşamlarındaki sosyal ve ekonomik durumlarının korunmasıdır. Olaydan sonraki dönemde de, destek olmasa bile, onun zamanındaki gibi aynı şekilde yaşayabilmesi için muhtaç olduğu paranın ödetirilmesidir.

Şu hale göre; araç sürücüsü murisin, ister kendi kusuru ister bir başkasının kusuruyla olsun salt ölmüş olması, destekten yoksun kalanlar üzerinde doğrudan zarar doğurup; bu zarar gerek Kanun gerek poliçe kapsamıyla teminat dışı bırakılmamış olmakla, davacıların hakkına, desteklerinin kusurunun olması etkili bir unsur olarak kabul edilemez ve destekten yoksunluk zararından kaynaklanan hakkın sigortacıdan talep edilmesi olanaklıdır.

Davacıların üçüncü kişi konumunda oldukları mahkemenin kabulünde olup, araç sürücüsünün yakınlarının uğradıkları destek zararlarının trafik sigortacısının sorumluluğu kapsamı dışında kaldığına dair Kanunda ve buna bağlı olarak poliçede açık bir düzenleme bulunmadığı da, uyumsuzluk konusu değildir.

Davacıların uğradıkları zarara bağlı olarak talep ettikleri hak, salt miras yoluyla geçen bir hak olmayıp, bilimsel ve yargısal içtihatlarda kabul edildiği üzere destekten yoksun kalanın şahsında doğrudan doğruya doğan, asli ve bağımsız bir talep hakkıdır.

Davacıların ölenin salt mirasçısı sıfatıyla değil, destekten yoksun kalan üçüncü kişi sıfatıyla dava açtıklarına, ölüm sebebiyle doğrudan davacılar üzerinde doğan destekten yoksunluk zararının

oluşumundaki kusurun davacılara yansıtılamayacağına, dolayısıyla araç sürücüsünün veya işletenin tam kusurlu olmaları halinde, desteğinden yoksun kalan davacıları etkilemeyeceğine, 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'na göre, aracın zorunlu mali sorumluluk sigortacısı davalı sigorta şirketi, işletenin üçüncü kişilere verdiği zararları teminat altına aldığına ve olayda işleten veya sürücü tam kusurlu olsalar bile, destekten yoksun kalan davacılar da zarar gören üçüncü kişi konumunda bulunduğundan, davalı sigorta şirketinin sorumlu olacağına karar vermek gerekir. ([HGK'nun 15.6.2011 gün ve 2011/17-142](#) esas-411 karar, [HGK'nun 22.2.2012 gün 2011/17-787](#) esas 2012/92 karar, [HGK'nun 16.1.2013 gün ve 2012/17-1491](#) esas, 2013/74 karar sayılı ilamları uyarınca)

O halde mahkemece, davacıların kazada hayatını kaybeden araç sürücüsünün desteğinden yoksun kalıp kalmadıkları değerlendirilerek, destekten yoksun kaldıklarının kabulü halinde davalı sigorta şirketi karşısında üçüncü kişi olarak tazminat talebinde bulunabilecekleri kabul edilerek karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle hükmün davacılar yararına BOZULMASINA, peşin alınan harcın istenmesi halinde temyiz eden davacılarla iadesine, 28.05.2015 gününde üye E. S. B.'in karşı oyu ve oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY :

Uyuşmazlık, 2918 Sayılı K.T.K.dan doğan, tehlike sorumluluğu sebebiyle sürücünün vefatı halinde desteğinden yoksun kalanların tazminat taleplerinde, ölen desteğin müterafik kusurunun tazminattan indirim sebebi teşkil edip etmeyeceği, desteğin kusurunun işleten ve araç ZMSS.ini düzenleyen sigorta şirketini ne şekilde etkileyeceğine ilişkindir.

Konuyla ilgili yasal düzenlemeler gözden geçirildiğinde;

6098 Sayılı T.B.K.nun [51/1](#) maddesinde "Hakimin tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını gözönüne alarak belirleyeceği",

T.B.K. 52/1 maddesinde " zarar görenin zararı doğuran fiile razı olması veya zararın doğmasında ya da artmasında etkili olması veya tazminat yükümlüsünün durumunu ağırlaştırması halinde hakim tazminatı indirebileceği veya tamamen kaldırabileceği",

T.B.K.53/3 maddesinde "ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıpların" ölüm halinde uğranılan zararlardan bulunduğu,

2918 Sayılı K.T.K.85/1 maddesinde "Bir motorlu aracın işletilmesinin bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olması durumunda motorlu aracın bir teşebbüsün ünvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibinin doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulacağı",

2918 Sayılı K.T.K.85 /son maddesinde " işleten ve araç işleticisi teşebbüs sahibinin, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumlu", olduğu,

2918 Sayılı K.T.K.86/2 maddesinde " sorumluluktan kurtulamayan işleten veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin, kazanın oluşumunda zarar görenin kusurunun bulunduğunu ispat ederse hakimin durum ve şartlara göre tazminat miktarını indirebileceği",

2918 Sayılı K.T.K.91/1 maddesinde "İşletenlerin, bu Kanununun 85. maddesinin 1 fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmalarının zorunlu" bulunduğu,

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının, "Sigortanın Kapsamı" başlıklı A.1 maddesinde "sigortacının poliçede taminlanan motorlu aracın işletilmesi sırasında bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına sebebiyet vermiş olmasından dolayı 2918 Sayılı K.T.K.ya göre işletene düşen hukuki sorumluluğu zorunlu sigorta limitlerine kadar temin edeceği... " öngörülmüştür.

Destekten yoksunluk tazminatı, ölüm sebebiyle ortaya çıkan, miras hukukundan bağımsız, yansıma yoluyla uğranılan maddi zararın tazmini amacını güden bir taleptir. (E. Gökyayla S:46 vd)

Kusursuz sorumlulukta tazminat belirlenirken aksi öngörülmemişse (T.B.K.49 vd) kusura dayanan sorumluluk hükümlerinin uygulanacağı doktrinde ve yargısal içtihatlarda benimsenmektedir. Tazminatta indirim sebepleri olan tkb 51, 52 madde hükümleri, kusursuz sorumluluk hallerinde takdir edilecek tazminatlarda da indirim sebebi teşkil edecektir (K.Oğuzman- T.Öz Borçlar Hukuk Genel Hükümler S:131, F.Eren Borçlar Hukuku Genel Hükümler S:7, 728, H.Nomer Haksız Fiil Sorumluluğundan maddi tazminatın belirlenmesi S:77).

Sorumluluğun tehlike esasına dayanmasında da müterafik kusurun indirime engel teşkil etmeyeceği, zarar görenin müterafik kusurunun dikkate alınacağı 2918 Sayılı Kanunun [86/2](#) maddesinde de açıkça vurgulanmıştır.

T.B.K.52. maddesinde öngörülen müterafik kusur, zarar görenin zararın doğmasına veya artmasına yaptığı katkı olup mağdur, zarar veren şahsın hal ve mevkinin ağırlaştırdığı için hakim tazminatı indirmekte veya kaldırmaktadır.

Nitekim, Federal Mahkeme de sigorta şirketinin, ölen desteğin kazanın oluşumundaki kusur oranında ödemesi gereken tazminat tutarında indirimi uygulamıştır.

Bu noktada destekten yoksunluk tazminatının bağımsız hak niteliğinin, müterafik kusur uygulamasına etkisinin ne olduğu önem kazanmaktadır.

Destekten yoksun kalma tazminatının, destekten intikal eden bir hak olmaması, destekten yoksun kalma tazminatına dair bir davada müterafik kusur sebebiyle tazminatın indirilmesi veya kaldırılmasına engel değildir. Bu açıdan bağımsızlık bulunmamaktadır. Bizzat ölenin tazminat talep etmiş olması halinde ortaya çıkacak hukuki sonuçtan daha farklı bir durum yaratılamaz. Desteğin fiil ve davranışları T.B.K. 51, 52 maddesi gereğince destek görenlerin tazminat talepleri bakımından gözönünde tutulur (Gökyayla S.46).

Destekten yoksun kalma tazminatında müterafik kusurun dikkate alınmasında şu ölçütten hareket edilmelidir. Zarar gören, destek kendisi tazminat talep etme imkanına sahip olsaydı kusuru sebebiyle tazminatta indirim yapılacak idi ise, destek görenler lehine takdir edilecek tazminatta da indirim yapılmalıdır. Nasıl ki, desteğin ölümü sebebiyle meydana gelen zararın yansıma yoluyla destek görenleri etkilediği kabul ediliyorsa, desteğin tazminattan indirime sebep olacak davranışlarının da aynı şekilde destek görenlere yansıtılması kabul edilmelidir (Gökyayla S 252).

Diğer taraftan, zarar görenin kusurlu davranışıyla zararın ortaya çıkmasına veya artmasına sebebiyet vermesi halinde tazminat miktarının indirimine sebep olmasının temelinde dürüstlük kuralı bulunmaktadır. Bir kimsenin hem uğradığı zarara veya uğradığı zararın artmasına sebep olması, hem de bunun tamamını bir başkasından istemesi hukuki açıdan doğru değildir. Kişinin kendi kusurunun sonuçları başkasının sırtına yüklenemez (Gökyayla S.252 Nomer S.87). Aksinin düşünülmesi, dürüstlikle bağdaşmayacağı gibi çelişkili davranış yasağına da girmektedir.

Alman Hukukunda bgb 846 hükmü gereği, tehlike sorumluluğundan doğan bir haksız fiil sonucu yaralanan veya ölenin desteğinden yoksun kalan 3.kişilerin, tehlike sorumluluğu esaslarına göre sorumlu olan kişiye karşı yönelttikleri tazminat taleplerinde yaralanan veya ölenin birlikte kusuru dikkate alınmaktadır.

İsviçre Hukukunda desteğin kusurunun, destek görenlerin tazminat alacaklarını olumsuz yönde etkileyebileceğine dair bir hüküm bulunmamakla birlikte, doktrinde tazminat miktarının belirlenmesinde mağdur-desteğin müterafik kusurunun mutlaka dikkate alınacağı kabul edilmektedir (Oser, Schönerberger, Das Obligationenrecht. Art 1-183).

İsviçre Federal Mahkemesi de, sigorta şirketinin mevcudiyeti halinde ölen desteğin kusurunun davacı tarafın tazminat miktarında evleviyetle dikkate alınacağını vurgulayarak sigorta yoluyla korumanın söz konusu olduğu hallerde sigorta şirketini genel hukuk normları üzerinde sorumlu tutmanın söz konusu olamayacağını, davalı sigorta şirketinin ölen desteğin müterafik kusuru oranında tazminat talebinden indirim isteyebileceğine hükmetmiştir (bge 113 11 328, Prof Dr Saibe O. Özdemir - Hukuki Mütalaa).

Desteğin ölümü sebebiyle meydana gelen zararın yansıma yoluyla destek görenleri de etkilediği nasıl kabul ediliyorsa desteğin tazminattan indirimine sebep olacak davranışların da aynı şekilde destek görenlere yansyacağı (Gökyayla S.252, Tekinay-Akman- Burcuoğlu-Alttop S.650) Türk Hukuk Doktrininde genelde kabul görmektedir.

Konunun ZMSS yönünden incelenmesinde de, 2918 Sayılı K.T.K.85/1, 91/1 ve ZMSS Genel Şartlarının A.1 maddesi hükümlerinden de anlaşıldığı üzere sigortacının (ZMSS) sorumluluğuna gidilebilmesi için;

A-)Bir sigorta sözleşmesi bulunması,

B-)Bir zararın gerçekleşmesi,

C-)İşletenin 2918 Sayılı K.T.K.85/1 maddesine göre sorumlu olması gerekmektedir.

Zorunlu trafik sigortasında sigortacının sigorta sözleşmesinin gereği olarak zarar görene karşı sorumluluğundan söz edebilmek için işleten, motorlu aracın işletilmesinden K.T.K.85/1 maddesine göre (tehlike sorumluluğu) sorumlu olmalıdır. İşletenin sorumluluğunun bulunmadığı durumda sigortacının sorumluluğu da söz konusu değildir (Çetin Aşçıoğlu- Trafik Kazasından D. Hukuk ve Ceza Sorumlulukları 2008 baskı Sayfa 134).

Sorumluluk sigortası türlerinden biri olan Karayolları Motorlu Araçlar ZMSS.de sigorta ettiren durumunda olan işleten ve onun gibilerin, motorlu araçların neden oldukları zararlardan dolayı kendilerine düşen hukuki sorumluluğu sigortacı belirli limite kadar karşılamakla yükümlü olup, sigortacının sorumluluğu işletenin hukuki sorumluluğu ile eş değerdir. Sigortacı ondan fazlasından sorumlu değildir. Zira bir meblağ sigortası olmayan sorumluluk sigortası sadece olaydan zarar görenlerin gerçek zararlarını giderme ve zarardan sorumlu olan işleten ve onun gibilerin mal varlığındaki bu tazminat ödemesi sebebiyle oluşacak eksilmeyi önleme amacına yönelik bir pasif sigorta türüdür. Oluşan bir trafik kazası sonucu ölen işleten- sürücünün desteğinden yoksun kalan hak sahiplerinin sorumluluk sigortacısına karşı yöneltebilecekleri yansıma yoluyla oluşan zarar işletene karşı ileri sürülebilecek tutardan fazla ve ayrı olması mümkün değildir.

İşletenin trafik kazası sonucu ölümü durumunda kusurlu olsa dahi kendisinin desteğinden yoksun kalanlara tazminat yükümlülüğü doğmayacaktır (Işıl Ulaş, Uygulamalı Zarar Sigortaları Hukuku 8.baskı sayfa 941).

Sorumluluk sigortalarında destekten yoksun kalanın sigortacıya karşı doğrudan doğruya bir talep hakkı bulunmamaktadır. Zira bu tür sigortalarda sigorta ettiren kendi mamelekinde vukua gelecek muhtemel bir azalmayı teminat altına almaktadır. Burada riziko, sigorta ettirenin mamelekinde vukua gelecek eksilme ihtimalidir. Zarar gören lehine şart koşulan kimse durumunda olmadığından 3.şahsın sigortacıya karşı bir talep hakkı yoktur (Gürsoy-Sigorta Hukuku sayfa 154, Bozer- Sigorta sayfa 255, Tekinay-sayfa 106, Karayalçın-İşletme Kazaları sayfa 65).

Destekten yoksun kalma tazminatı taleplerinde ölenin davranışının müterafik kusur teşkil edip etmeyeceği, destekten yoksun kalanlara desteğin kusurunun yansıyıp yansımayacağı hususunda Yargıtay uygulamasına gelince;

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, desteğin kusuru oranında tazminattan indirim yapılması gerektiği görüşünü sürdürmektedir (4 HD.2010/110825 E 2012/665 K sayı 23.1.2012 tarihli karar).

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2007 yılına kadar bir kısım kararlarında ölümle sonuçlanan trafik kazalarında destekten yoksun kalma tazminatı sebebiyle ZMSS'e başvurulması halinde tazminat miktarı tesbit edilirken zarar görenin müterafik kusuru oranında indirim yapılması gerektiği içtihat edilmişken bu tarihten sonraki bir kısım kararlarda davacıların 3.kişi olmaları sebebiyle miras hukukundan bağımsız olan destekten yoksun kalma tazminatı istemlerinde desteğin kusurunun tazminattan indirim neden olmaması ilkesi benimsenmiş, daha sonra 2008 ve 2009 yılında verilen kararlarda yine destekten yoksun kalma tazminatlarında mülga B.K.44/1 maddesinin uygulanması gereğine değinilmiş, Dairenin bu yöndeki uygulaması iş bölümü nedeni ile bu nitelikteki davalarda görevinin sona erdiği 2009 yılına kadar devam etmiştir.

Yargıtay 17. Hukuk Dairesi de ZMSS.nin taraf olduğu destekten yoksun kalma tazminatına dair davalarda iş bölümü sebebiyle görevlendirildiği 2008 yılından itibaren Yargıtay [H.G.K.nun 15.6.2011 gün ve 2011/17-142](#) Esas 411 Karar sayı ve 22.2.2012 gün 2011/17-787 Esas 2012/92 Karar sayılı

kararlarına kadar destekten yoksun kalma tazminatlarında mülga B.K.44/1 maddesi hükümlerini uygulayarak Yargıtay 11 Hukuk Dairesinin bu yöndeki son uygulamasını sürdürmüş, daha sonra HGK kararları doğrultusunda desteğin kusurunun tazminattan indirim nedeni olamayacağı yönünde kararlar vermiş olup Dairece halen uygulama bu yönde devam ettirilmektedir.

H.G.K.nun yukarıda tarih ve sayıları belirtilen kararlarında ve daha sonraki bir kısım kararlarında trafik kazasında tam veya kısmi kusurlu sürücünün desteğinden yoksun kalanların ZMSS.den müterafik kusur indirimi yapılmaksızın destekten yoksun kalma tazminatı isteyebilecekleri yönündedir.

Somut uyuşmazlığa dönüldüğünde;

Davalıya ZMSS poliçesiyle sigortalı araç sürücüsünün araçla geçirdiği ve 8/8 oranında kusurlu bulunduğu trafik kazası sonucu vefatı üzerine sürücünün desteğinden yoksun kaldıklarını iddia eden davacılar tarafından davalı ZMSS aleyhine destekten yoksun kalma tazminatı davası açılmış,

Davalı davanın reddi savunmuş,

Yargılama sonucunda mahkemece davanın reddine karar verilmiş,

Kararın davacı vekilince temyizi üzerine sayın çoğunluk görüşü doğrultusunda yazılı gerekçeyle yerel mahkeme kararı bozulmuştur.

Sayın çoğunluğun bozma gerekçesine katılamıyorum.

Tehlike sorumluluğunda tazminatın tayini kusur sorumluluğundaki kurallara bağlı olduğundan T.B.K.52/1 maddesinde öngörülen desteğin müterafik kusuru tazminatın tayininde dikkate alınmalıdır.

Destekten yoksun kalma tazminatının miras hukukundan ayrı, bağımsız bir hak olması, desteğin müterafik kusurunun ileri sürülmesine engel değildir. Desteğin kendisinin talep etmesi halinde nasıl müterafik kusur tazminattan indirim gerektiriyorsa, yansıma yoluyla zarara uğrayan davacılar yönünden de aynı şekilde desteğin kusurunun kendilerine yansması, bu sebeple sigorta şirketine karşı ileri sürülen tazminattan müterafik kusur sebebiyle indirim yapılmasını gerektirir.

Olayda destek 8/8 oranında kusurlu olduğundan, işletene izafe edilmesi gereken işletme kusurunun varlığında iddia ve ispat edilmediğinden, davalı ZMSS işletenin sorumluluğunu üstlendiğinden, desteğin kusuru kendilerine yansıyan davacıların tazminat istemleri T.B.K.52/1 maddesi gereğince tamamen kaldırılmalıdır.

Aksi düşüncenin kabulü hukuk düzeni içinde kendi ölümünden sorumlu olmayan desteğin, destek olduğu kişilere karşı sorumluluğunun devam ettirilmesi anlamına gelmektedirki bu durumda destek görenlerin ölenin mirasçılara karşı bu talep hakkını yöneltmelerine imkan vermek gibi kabul edilemez bir durum ortaya çıkmaktadır. (Prof Dr Saibe O. Özdemir- Hukuki Müteala)

Diğer taraftan amacı, kaynakları ve giderleri 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununda belirlenen, bu yasa kapsamında faaliyet gösteren bir özel hukuk tüzel kişisi olan davalı sigorta şirketini Sosyal Güvenlik Kurumu gibi görmek, kamu kurumu niteliği tanımak da sigorta hukuku ilkelerine aykırıdır.

Açıklanan yasal düzenlemeler, bilimsel görüşler ve yargı kararları karşısında davacı vekilinin temyiz isteminin reddiyle yerel mahkeme kararının onanmasına karar verilmesi gerekirken bozulmasına dair sayın çoğunluk görüşüne karşıyım.